

NR 132/2014

POLACY W PRACY.

WARUNKI ZATRUDNIENIA,

GOTOWOŚĆ ZMIAN

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 14 stycznia 2014 roku



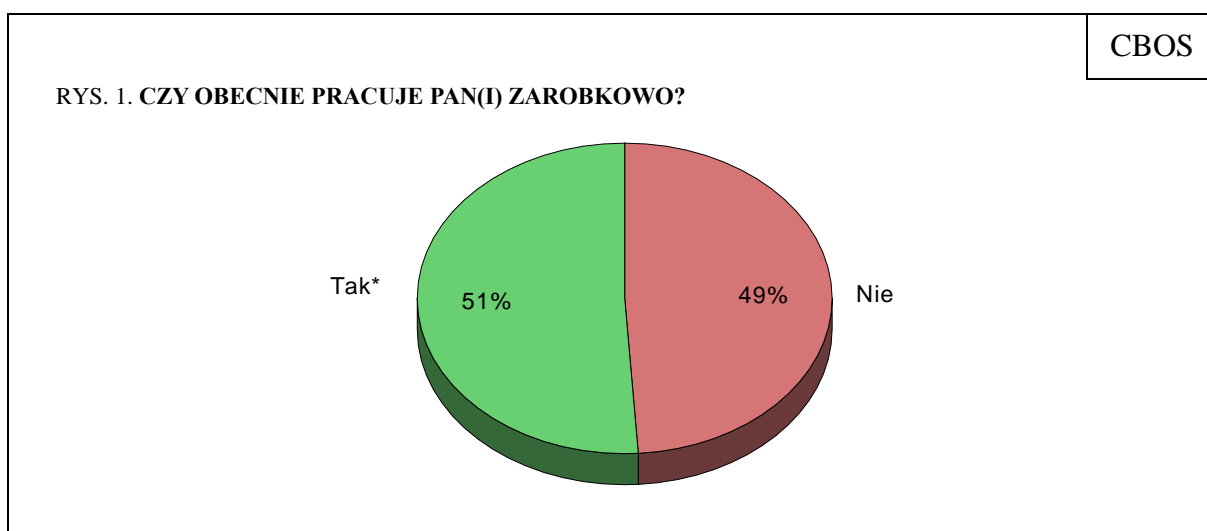
Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

- ▶ Dla największej części pracujących podstawowym źródłem dochodów jest umowa o pracę na czas nieokreślony. Zatrudnienie na podstawie umowy o pracę na czas określony oraz kontraktów cywilnoprawnych dominuje jedynie wśród ankietowanych najmłodszych. Z umów o dzieło i zleceń najczęściej utrzymują się mieszkańcy największych miast oraz osoby z co najmniej średnim wykształceniem.
- ▶ W ciągu niespełna dwóch lat zmniejszyła się mobilność zawodowa Polaków, jednocześnie zmalała grupa osób pracujących w tej samej firmie dłużej niż 15 lat.
- ▶ Polacy pracujący zarobkowo są na ogół zadowoleni ze swojej pracy i w najbliższym czasie nie planują jej zmieniać.
- ▶ Choć w ciągu dwudziestu dwóch lat wśród osób aktywnych zawodowo wyraźnie umocniło się przekonanie, iż znalezienie innej pracy dającej dochody zbliżone do obecnych nie sprawiłoby im większego problemu, badani mający takie poczucie nadal są w mniejszości.

W jednym z ostatnich sondaży¹ poruszaliśmy szerzej problematykę pracowniczą. Interesowały nas opinie na temat proponowanych rozwiązań prawnych² i osobiste doświadczenia badanych. W niniejszym komunikacie omówiono kwestie warunków zatrudnienia (jego form czy długości tygodnia pracy), zadowolenia z pracy oraz gotowości jej zmiany.

FORMA ZATRUDNIENIA

W sierpniu co drugi ankietowany (51%) deklaruje, że pracuje zarobkowo. Osoby aktywne zawodowo przeważają wśród mężczyzn (59%), respondentów w wieku od 25 do 54 lat, mieszkańców dużych aglomeracji, wsi (52%) oraz badanych legitymujących się wykształceniem wyższym (78%) bądź zasadniczym zawodowym (57%) – por. tabelę aneksową 1.



* Połączono odpowiedzi: „tak, w pełnym wymiarze czasu”, „tak, w niepełnym wymiarze czasu” oraz „tak, dorywczo”

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (291) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 19–25 sierpnia 2014 roku na liczącej 980 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

² Komunikat na ten temat w opracowaniu.

Dla największej części pracujących podstawowym źródłem dochodów jest umowa o pracę na czas nieokreślony (50% respondentów pracujących zarobkowo) lub – rzadziej – na czas określony (17%). Co ósmy badany z tej grupy utrzymuje się z pracy na własny rachunek poza rolnictwem (12%), natomiast co dziewiąty – z pracy w prywatnym gospodarstwie rolnym (11%). Jedynie nieliczni respondenci deklarowali, że głównym źródłem ich dochodów są kontrakty cywilnoprawne lub praca nierejestrowana.

ODPOWIEDZI RESPONDENTÓW PRACUJĄCYCH ZAROBKOWO (N=497)



W ciągu dziesięciu lat modele zatrudnienia nie uległy większym zmianom – nieznacznie zmalał odsetek badanych utrzymujących się z umowy o pracę na czas nieokreślony (o 3 punkty procentowe z 53%), w takim samym stopniu przybyło pracowników, których głównym źródłem dochodów są umowy cywilnoprawne (wzrost o 3 punkty, z 3%).

Tabela 1

Który ze sposobów zatrudnienia stanowi główne źródło Pana(i) dochodów?	Odpowiedzi respondentów pracujących zarobkowo według terminów badań	
	IV 2004 (N=455)	VIII 2014 (N=497)
	w procentach	
Umowa o pracę na czas nieokreślony	53	50
Umowa o pracę na czas określony	18	17
Własna działalność gospodarcza	10	12
Własne gospodarstwo rolne	11	11
Umowy cywilnoprawne (zlecenia lub o dzieło)	3	6
Praca bez umowy (stała lub dorywcza)	2	3
Inny rodzaj zatrudnienia	2	1

Zatrudnienie na umowie o pracę na czas określony oraz na umowach o dzieło lub zleceniach dominuje jedynie wśród najmłodszych ankietowanych. Zarobkowanie na podstawie kontraktów cywilnoprawnych jest też relatywnie częstsze wśród mieszkańców miast liczących co najmniej 500 tys. ludności i respondentów najslabiej wykształconych. Kobiety, osoby w średnim wieku (od 35 do 54 lat) oraz badani mający wyższe wykształcenie ponadprzeciętnie często utrzymują się z pracy na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony. Starszy wiek pracującego sprzyja prowadzeniu własnego gospodarstwa rolnego lub działalności gospodarczej poza rolnictwem (por. tabela aneksowa 2).

Odwroćenie kierunku procentowania pozwala określić udział poszczególnych kategorii społeczno-demograficznych w różnych formach zatrudnienia³. Przedstawiciele obojga płci mają zbliżoną reprezentację wśród pracujących na umowie o pracę (tak na czas nieokreślony, jak i określony). W przypadku pozostałych form zatrudnienia obserwujemy wyraźną przewagę mężczyzn nad kobietami. Właściciele firm oraz ankietowani zatrudnieni na czas nieokreślony rekrutują się przede wszystkim z grupy osób mających od 25 do 54 lat. Wśród respondentów żyjących z prowadzenia gospodarstwa rolnego przeważają ci w wieku od 35 do 54 lat, praca na umowie na czas określony, na kontrakcie cywilnoprawnym i w szarej strefie okazuje się z kolei domeną najmłodszych ankietowanych. Z umów o dzieło i zleceń utrzymują się przede wszystkim mieszkańcy największych miast i wsi. W grupie badanych prowadzących własną firmę oraz zatrudnionych na umowie o pracę i na kontraktach cywilnoprawnych dominują osoby z co najmniej średnim wykształceniem (co w znacznej mierze wynika z ich dużego udziału w strukturze społeczeństwa, a przez to również w badanej próbie). Rolnicy i pracujący na czarno to, wedle deklaracji ankietowanych, w głównej mierze osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Największą część pracowników zatrudnionych na podstawie umowy na czas nieokreślony stanowią respondenci z wyższym wykształceniem. Osoby zarobkujące w ten sposób, a w jeszcze większym stopniu badani prowadzący własną działalność poza rolnictwem, uzyskują przy tym stosunkowo najwyższe dochody *per capita*. Rodzina żadnego ankietowanego żyjącego z pracy na czarno nie osiąga dochodów przekraczających 1500 zł na domownika.

³ Analizy tego typu stanowią źródło cennych informacji, należy jednak pamiętać, że ich nieodłączną cechą jest swoista wrażliwość na liczebność poszczególnych kategorii w badanej próbie.

Tabela 2

Profile udziałowe w procentach		Który ze sposobów zatrudnienia stanowi główne źródło Pana(i) dochodów?					
		Własna działalność gospodarcza	Własne gospodarstwo rolne	Umowa o pracę na czas nieokreślony	Umowa o pracę na czas określony	Umowy cywilnoprawne (zlecenia lub o dzieło)	Praca bez umowy (stała lub dorywcza)
Płeć	Mężczyźni	62	64	51	53	68	81
	Kobiety	38	36	49	47	32	19
Wiek	18–24 lata	4	0	2	19	28	29
	25–34	25	11	28	46	24	34
	35–44	27	34	30	18	14	16
	45–54	24	37	29	13	12	21
	55–64	16	18	10	5	14	0
	65 lat i więcej	4	0	1	0	7	0
Miejsce zamieszkania	Wieś	31	90	32	45	26	40
	Miasto do 19 999	7	4	12	13	19	19
	20 000 –99 999	16	4	17	16	3	21
	100 000 –499 999	32	0	26	19	17	14
	500 000 i więcej mieszk.	13	2	12	7	34	6
	Wykształcenie	Podstawowe	2	10	4	7	14
Zasadnicze zawodowe		11	52	25	33	14	42
Średnie		39	28	28	30	40	21
Wyższe		48	10	43	30	32	18
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	3	33	10	10	0	0
	501–750	12	11	14	13	24	12
	751–1000	19	19	18	24	13	67
	1001–1500	10	16	20	28	35	21
	Powyżej 1500 zł	56	21	39	25	28	0
Ocena własnych warunków materialnych	Złe	6	6	8	8	13	10
	Średnie	29	54	36	38	38	54
	Dobre	65	40	56	55	49	37

Odpowiedzi respondentów pracujących zarobkowo. Ze względu na małe liczebności niektórych kategorii, wyniki mogą być obarczone dużym błędem. Pominięto kategorię „inny rodzaj zatrudnienia”

Dla 91% aktywnych zawodowo wskazana forma zatrudnienia jest jedynym sposobem zarobkowania. Tylko co jedenasty respondent z tej grupy (9%) obok głównego źródła dochodów podał też inne, mające odmienną formę prawną i mniejszy wpływ na ogólną wysokość zarobków. „Wielozatrudnieniowość” jest częstsza wśród osób utrzymujących się z pracy na czarno oraz prowadzących własną firmę.

ODPOWIEDZI RESPONDENTÓW PRACUJĄCYCH ZAROBKOWO (N=497)

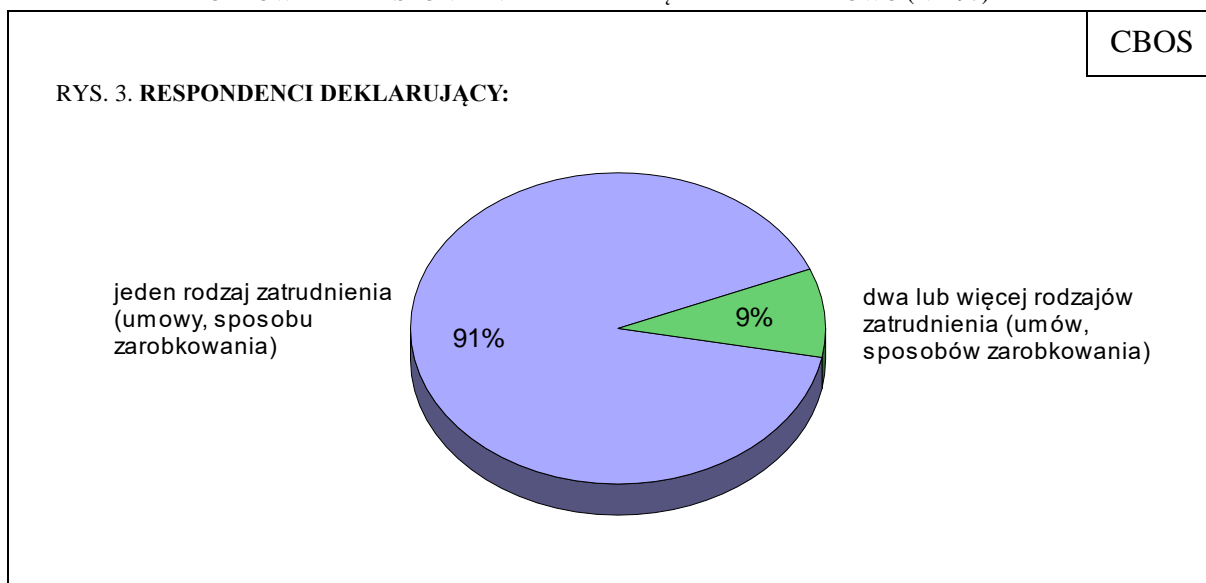


Tabela 3

Respondenci utrzymujący się głównie z dochodów z:	Deklarujący:	
	jeden rodzaj zatrudnienia	dwa lub więcej rodzajów zatrudnienia
	w procentach	
umowy o pracę na czas nieokreślony	93	7
umowy o pracę na czas określony	92	8
własnej działalności gospodarczej	88	12
własnego gospodarstwa rolnego	90	10
umów cywilnoprawnych (zleceń lub o dzieło)	96	4
pracy bez umowy (stałej lub dorywczej)	82	18

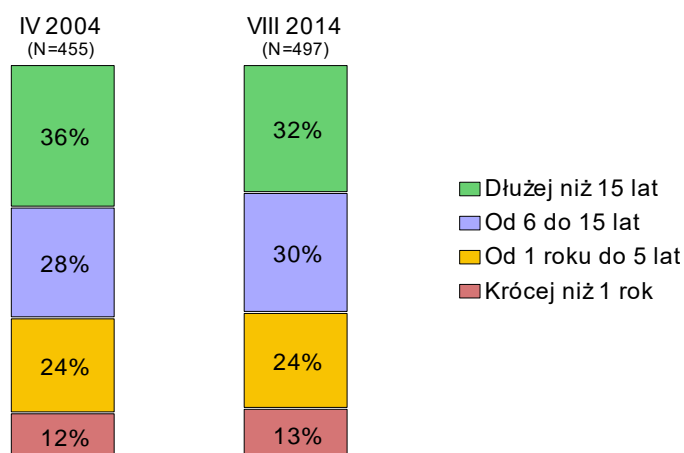
Odpowiedzi respondentów pracujących zarobkowo (N=497). Ze względu na małe liczebności niektórych kategorii, wyniki mogą być obarczone dużym błędem

W ciągu dekady skrócił się okres zatrudnienia w tej samej, aktualnie deklarowanej formie. Stopniast odsetek aktywnych zawodowo twierdzących, że formuła obowiązującej ich umowy nie zmieniła się od ponad piętnastu lat (spadek z 36% do 32%). Osoby zarobkujące w ten sam sposób w okresie od jednego roku do piętnastu lat stanowią największą część ankietowanych.

ODPOWIEDZI RESPONDENTÓW PRACUJĄCYCH ZAROBKOWO

CBOS

RYS. 4. OD JAK DAWNA PRACUJE PAN(I) W TEN SPOSÓB?



Odpowiedzi badanych pozwalają sądzić, iż zatrudnienie na podstawie kontraktu cywilnoprawnego jest w praktyce rozwiązaniem doraźnym, tymczasowym – przeważająca część osób, dla których dochody z umowy o dzieło lub zlecenia stanowią główne źródło utrzymania, pracuje w ten sposób nie więcej niż kilkanaście miesięcy. Dłuższemu okresowi zarobkowania w ten sam sposób sprzyja samozatrudnienie, a także – w nieco mniejszym stopniu – związanie umową o pracę na czas nieokreślony.

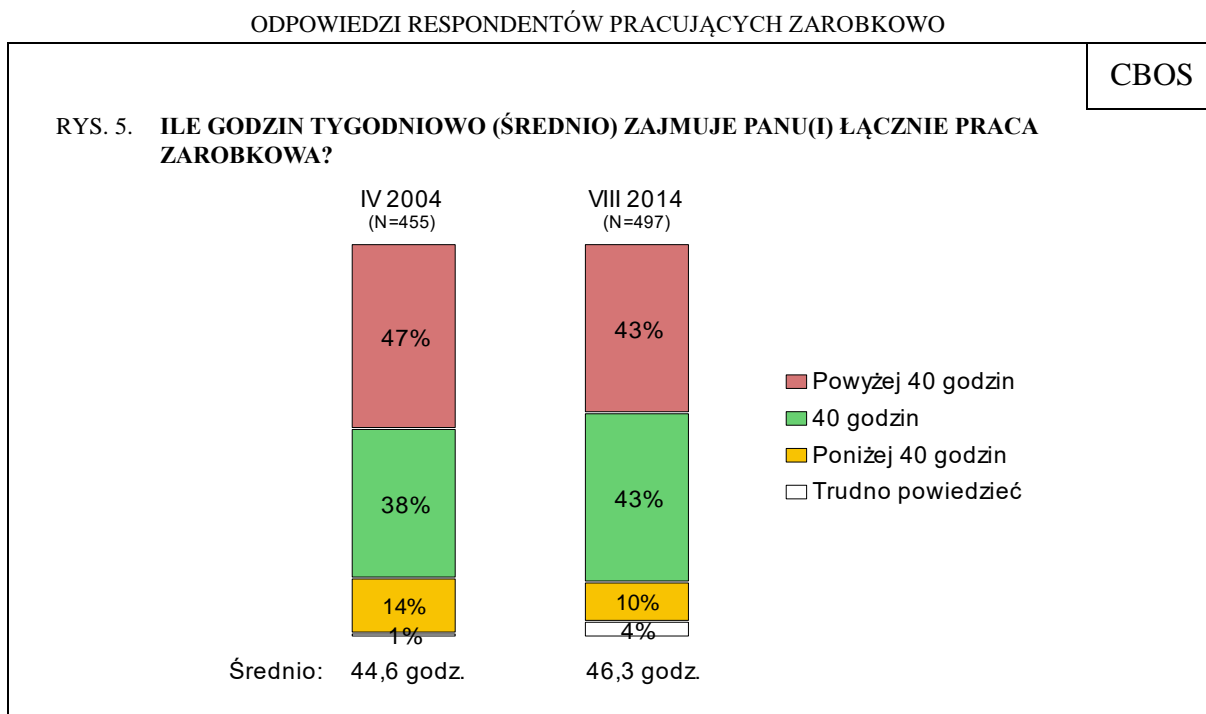
Tabela 4

Respondenci utrzymujący się głównie z dochodów z:	Od jak dawna pracuje Pan(i) w ten sposób?			
	Krócej niż 1 rok	Od 1 roku do 5 lat	Od 6 do 15 lat	Dłużej niż 15 lat
	w procentach			
umowy o pracę na czas nieokreślony	3	19	39	39
umowy o pracę na czas określony	35	41	20	4
własnej działalności gospodarczej	13	28	24	35
własnego gospodarstwo rolne	0	3	27	70
umów cywilno-prawnych (zleceń lub o dzieło)	51	37	12	0
pracy bez umowy (stałej lub dorywczej)	33	53	14	0

Odpowiedzi respondentów pracujących zarobkowo (N=497). Ze względu na małe liczebności niektórych kategorii, wyniki mogą być obarczone dużym błędem

Dominująca część aktywnych zawodowo poświęca na pracę zarobkową co najmniej czterdzieści godzin tygodniowo (86%). Obecnie przeciętny Polak pracuje nieco więcej niż dziesięć lat temu, każdego tygodnia o około 6 godzin przekraczając ustawowy czas pracy (średnio 46,3 godzin w tygodniu w stosunku do 44,6 godzin w roku 2004). Jednocześnie

w ciągu dekady nieznacznie zwiększył się odsetek respondentów, których typowy tydzień pracy liczy średnio czterdzieści godzin (o 5 punktów procentowych do 43%), ubyło natomiast pracujących dłużej lub krócej (po 4 punkty, odpowiednio do 43% i 10%).



Osoby pracujące ponad czterdzieści godzin w tygodniu dominują wśród ankietowanych utrzymujących się z pracy w prywatnym gospodarstwie rolnym, pracy nierejestrowanej oraz z działalności we własnej firmie. Największa część respondentów związanych z pracodawcą umową o pracę poświęca nań około czterdziestu godzin tygodniowo, z kolei osoby na umowach o dzieło i zleceniach przepracowują zwykle bądź więcej niż czterdzieści godzin w tygodniu, bądź mniej.

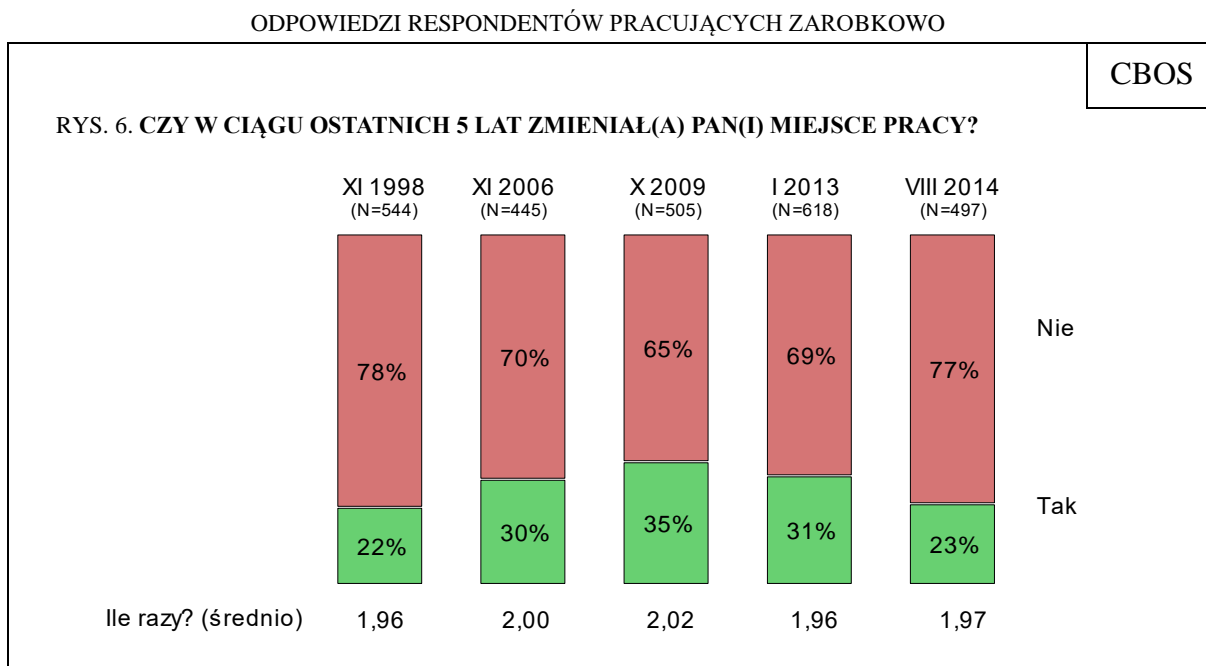
Tabela 5

Respondenci utrzymujący się głównie z dochodów z:	Ile godzin tygodniowo (średnio) zajmuje Panu(i) łącznie praca zarobkowa?			
	Poniżej 40 godzin	40 godzin	Powyżej 40 godzin	Trudno powiedzieć
	w procentach			
umowy o pracę na czas nieokreślony	9	56	33	2
umowy o pracę na czas określony	6	58	32	4
własnej działalności gospodarczej	11	20	59	10
własnego gospodarstwo rolne	10	3	83	4
umów cywilnoprawnych (zleceń lub o dzieło)	38	19	38	5
pracy bez umowy (stałej lub dorywczej)	10	16	63	11

Odpowiedzi respondentów pracujących zarobkowo (N=497). Ze względu na małe liczebności niektórych kategorii, wyniki mogą być obarczone dużym błędem

MOBILNOŚĆ ZAWODOWA I ZADOWOLENIE Z PRACY

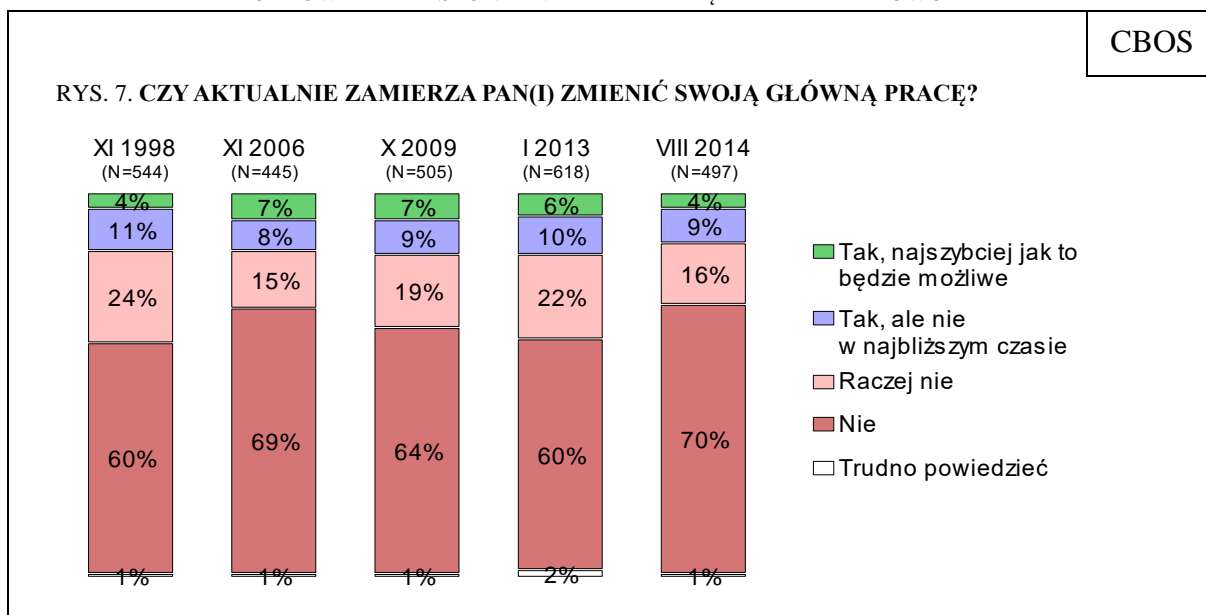
Od roku 2013 zmniejszyła się mobilność zawodowa Polaków. Aktualnie ponad trzy czwarte pracujących (77%, wzrost o 8 punktów procentowych) deklaruje, że w ciągu ostatnich pięciu lat nie zmienili pracy. Osoby, które w tym czasie zmieniały miejsce zatrudnienia, czyniły to przeciętnie dwa razy.



Większa mobilność zawodowa cechuje mężczyzn, respondentów młodszych i lepiej wykształconych. Istotnie częściej deklarują ją też badani, których obecnym źródłem utrzymania jest umowa cywilnoprawna, umowa o pracę na czas określony lub praca na czarno. W grupach społeczno-zawodowych miejsce zatrudnienia ponadprzeciętnie często zmieniali technicy i średni personel oraz pracownicy usług (por. tabelę aneksową 3).

Ponad cztery piąte ankietowanych (86%) aktualnie nie planuje zmieniać pracy, w tym aż 70% wyraża takie przekonanie w sposób zdecydowany.

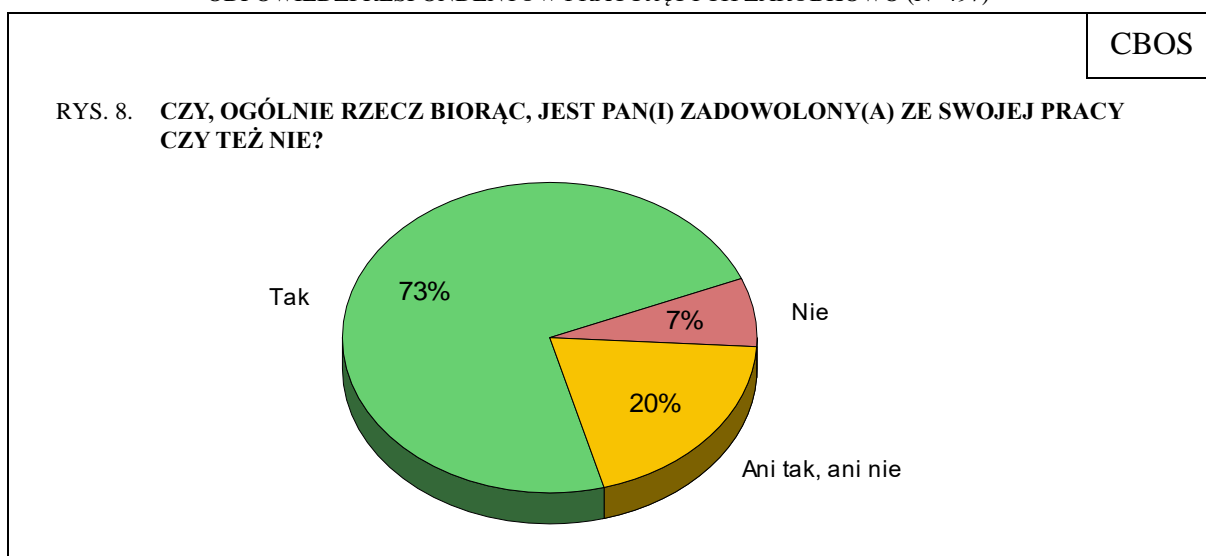
ODPOWIEDZI RESPONDENTÓW PRACUJĄCYCH ZAROBKOWO



Gotowość zmiany pracy jest większa wśród respondentów młodszych, osób żyjących w większych miejscowościach i badanych źle oceniających swoją sytuację materialną. Zamiarowi podjęcia nowej pracy sprzyja również zatrudnienie w charakterze robotnika niewykwalifikowanego, specjalisty lub kierownika oraz utrzymywanie się z dochodów z pracy bez umowy (por. tabela aneksowa 4).

Niemal trzy czwarte pracujących zarobkowo jest zadowolonych ze swojej pracy (73%). Poczucie satysfakcji w tym względzie pozostaje w związku z gotowością zmiany miejsca zatrudnienia ($\tau\text{-}b = -0,31; p < 0,001^4$).

ODPOWIEDZI RESPONDENTÓW PRACUJĄCYCH ZAROBKOWO (N=497)



⁴ Z analizy wyłączono odpowiedzi „trudno powiedzieć”.

Zadowolenie z pracy jest częstsze wśród kobiet, badanych w wieku od 18 do 24 lat, respondentów lepiej wykształconych i sytuowanych, a także osób utrzymujących się z własnej działalności gospodarczej, pracujących na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony i umów cywilnoprawnych. Satysfakcję najrzadziej deklarują ankietowani pracujący w szarej strefie i rolnicy (por. tabelę aneksową 5).

Choć w ciągu dwudziestu dwóch lat wśród osób aktywnych zawodowo wyraźnie umocniło się przekonanie, iż znalezienie innej pracy dającej dochody zbliżone do obecnych nie sprawiłoby im większego problemu, badani mający takie poczucie nadal są w mniejszości (25%, od 1992 roku wzrost o 14 punktów procentowych).

Tabela 6

Proszę powiedzieć, czy znalezienie innej pracy, dającej podobne dochody, byłoby dla Pana(i) łatwe czy trudne?	Odpowiedzi respondentów pracujących zarobkowo według terminów badań													
	IV 1992 (N=809)		III 1995 (N=548)		XI 1998 (N=544)		IV 2001 (N=502)		X 2009 (N=505)		I 2013 (N=618)		VIII 2014 (N=497)	
	w procentach													
Bardzo łatwe	3	11	3	17	3	22	4	15	4	23	2	18	5	25
Raczej łatwe	8		14		19		11		19		16		20	
Raczej trudne	30	77	38	78	43	73	34	82	45	71	48	76	42	72
Bardzo trudne	47		40		30		48		26		28		30	
Trudno powiedzieć	12		5		5		2		6		6		3	

W grupach społeczno-demograficznych poczucie bezpieczeństwa przeważa wśród mieszkańców największych aglomeracji. Pewności siebie w mniejszym stopniu sprzyja również płeć męska, młody wiek (od 18 do 24 lat), wyższe wykształcenie, lepsza sytuacja materialna, a także praca w sektorze usług, na stanowisku kierownika lub specjalisty oraz utrzymywanie się z pracy na podstawie umowy na czas określony lub umowy cywilnoprawnej. Problemów ze znalezieniem pracy zapewniającej dochody podobne do obecnych częściej obawiają się rolnicy, prywatni przedsiębiorcy i badani pracujący na czarno (por. tabelę aneksową 6).



Tydzień pracy statystycznego pracującego jest dłuższy niż przewiduje prawo. Przekraczaniu ustawowej normy sprzyja utrzymywanie się z pracy nierejestrowanej oraz prowadzenie własnej działalności – firmy lub gospodarstwa rolnego.

W ciągu dekady modele zatrudnienia nie uległy większym zmianom – w dalszym ciągu pracę największej części Polaków reguluje umowa na czas nieokreślony. Zatrudnienie „na etacie” sprzyja poczuciu bezpieczeństwa i satysfakcji oraz uzyskiwaniu stosunkowo wyższych dochodów *per capita* – lepsze warunki materialne deklarują jedynie prywatni przedsiębiorcy. Co interesujące, a jednocześnie sprzeczne z poglądem lansowanym przez wiele środowisk, wcale nie mniej zadowoleni ze swojej sytuacji zawodowej są badani utrzymujący się z kontraktów cywilnoprawnych – zwykle respondenci młodzi, dość dobrze wykształceni, ponadprzeciętnie często mieszkający w dużych miastach. Wyniki naszych badań pozwalają sądzić, że zarobkowanie w tej formie jest najczęściej rozwiązaniem tymczasowym, a osoby utrzymujące się z umów o dzieło i zleceń w przeważającej części nie planują w najbliższym czasie zmieniać źródła dochodów. Paradoksalnie, powodem większych frustracji okazuje się praca we własnym gospodarstwie rolnym. Respondentom żyjącym z pracy na roli towarzyszy często subiektywne poczucie „nieprzerobionej” pracy i niemożności zmiany swojej sytuacji. Rodziny wielu z nich są też relatywnie słabiej sytuowane.

Opracowała
Natalia HIPSZ

Tabela 1

		Czy obecnie pracuje Pan(i) zarobkowo (na etacie, we własnym zakładzie lub gospodarstwie albo bierze Pan(i) prace zlecone), niezależnie od tego, czy jest to Pana(i) główne źródło utrzymania?		Liczba osób
		Tak	Nie	
		%	%	
Ogółem		51	49	980
Płeć	Meżczyźni	59	41	473
	Kobiety	43	57	507
Wiek	18–24 lata	34	66	110
	25–34	74	26	193
	35–44	78	22	171
	45–54	81	19	152
	55–64	31	69	174
	65 lat i więcej	3	97	180
Miejsce zamieszkania	Wieś	52	48	389
	Miasto do 19 999	39	61	145
	20 000 – 99 999	39	61	185
	100 000 – 499 999	66	34	164
	500 000 i więcej mieszk.	60	40	97
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	14	86	206
	Zasadnicze zawodowe	57	43	239
	Średnie	50	50	302
	Wyższe	78	22	233
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	100		110
	Średni personel, technicy	100		25
	Pracownicy adm.-biurowi	100		55
	Pracownicy usług	99	1	64
	Robotnicy wykwalifikowani	99	1	103
	Robotnicy niewykwalifik.	100		42
	Rolnicy	96	4	54
	Pracujący na własny rach.	100		43
	Bezrobotni		100	54
	Emeryci	0	100	215
	Renciści	1	99	72
	Uczniowie i studenci	3	97	65
	Gospodynie domowe i inni	2	98	78
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	100		114
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	100		77
	sekt. pryw. poza rolnict.	100		248
	prywatnym gosp. rolnym	100		57
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	33	67	105
	501–750	49	51	102
	751–1000	48	52	157
	1001–1500	46	54	165
	Powyżej 1500 zł	61	39	205
Ocena własnych war. mater.	Złe	33	67	120
	Średnie	46	54	408
	Dobre	60	40	452
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	43	57	47
	Raz w tygodniu	49	51	434
	1–2 razy w miesiącu	52	48	139
	Kilka razy w roku	57	43	240
	W ogóle nie uczestniczy	47	53	119
Poglądy polityczne	Lewica	50	50	138
	Centrum	56	44	324
	Prawica	48	52	274
	Trudno powiedzieć	47	53	244

Tabela 2

		Główna forma zatrudnienia							Liczba osób
		Własna działalność gospodarcza	Własne gospodarstwo rolne	Umowa o pracę na czas nieokreślony	Umowa o pracę na czas określony	Umowa cywilnoprawna (umowa zlecenie lub umowa o dzieło)	Praca bez umowy (stała lub dorywcza)	Inny rodzaj zatrudnienia	
		%	%	%	%	%	%	%	
Ogółem		12	11	50	17	6	3	1	497
Płeć	Mężczyźni	14	12	45	17	8	4	1	278
	Kobiety	11	9	56	19	5	1	0	219
Wiek	18–24 lata	7		12	44	24	11	2	37
	25–34	11	4	49	28	5	3		144
	35–44	12	14	57	12	3	2		133
	45–54	12	16	58	9	3	2		123
	55–64	18	17	46	7	8		3	54
	65 lat i więcej	36		29		35			6
Miejsce zamieszkania	Wieś	10	24	40	20	4	3	0	202
	Miasto do 19 999	8	4	52	19	11	5	1	57
	20 000 – 99 999	13	3	60	19	2	4		73
	100 000 – 499 999	18		59	15	5	2	1	109
	500 000 i więcej mieszk.	14	2	53	11	19	2		58
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	3	18	31	22	16	9		29
	Zasadnicze zawodowe	5	20	45	21	3	4	1	135
	Średnie	16	10	47	17	8	2	0	152
	Wyższe	16	3	59	14	6	1	0	182
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	10		71	12	6		1	110
	Średni personel, technicy	8		60	25	3	4		25
	Pracownicy adm.-biurowi			81	17	2			55
	Pracownicy usług	10		43	26	19	3		63
	Robotnicy wykwalifikowani	2		63	28	4	4		102
	Robotnicy niewykwalifik.	2	2	36	29	16	15		42
	Rolnicy	5	95						51
	Pracujący na własny rach.	82	7	11					43
	Emeryci	100							1
	Renciści							100	1
	Uczniowie i studenci				50	50			2
	Gospodynie domowe i inni						100		2
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	2		80	15	2		1	114
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	2		61	26	8	2		77
	sekt. pryw. poza rolnict.	22	0	43	20	9	5	0	248
	prywatnym gosp. rolnym	4	91	3				2	57
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	2	20	56	21				35
	501–750	8	5	54	19	11	3		50
	751–1000	9	5	47	23	4	10	1	75
	1001–1500	5	4	51	26	11	3		77
	Powyżej 1500 zł	15	3	61	15	5		1	126
Ocena własnych war. mater.	Złe	10	8	51	18	10	4		39
	Średnie	9	15	47	17	6	4		187
	Dobre	15	8	51	18	6	2	1	271
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	20		42	24	10	4		21
	Raz w tygodniu	9	15	52	17	6	1	1	211
	1–2 razy w miesiącu	8	13	53	16	6	4		72
	Kilka razy w roku	18	7	47	18	6	3		137
	W ogóle nie uczestniczy	12	3	48	20	7	7	1	56
Poglądy polityczne	Lewica	13	9	51	16	6	5		69
	Centrum	11	9	51	20	7	2	0	182
	Prawica	11	15	46	17	8	2	1	131
	Trudno powiedzieć	16	9	51	15	4	4	1	115

Tabela 3

		Czy w ciągu ostatnich 5 lat zmieni(a) Pan(i) miejsce pracy?		Liczba osób
		Tak	Nie	
		%	%	
Ogółem		23	77	497
Płeć	Mężczyźni	26	74	278
	Kobiety	19	81	219
Wiek	18–24 lata	52	48	37
	25–34	36	64	144
	35–44	19	81	133
	45–54	11	89	123
	55–64	8	92	54
	65 lat i więcej		100	6
Miejsce zamieszkania	Wieś	17	83	202
	Miasto do 19 999	34	66	56
	20 000 – 99 999	19	81	73
	100 000 – 499 999	28	72	109
	500 000 i więcej mieszk.	28	72	58
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	16	84	29
	Zasadnicze zawodowe	15	85	135
	Średnie	26	74	152
	Wyższe	27	73	182
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	27	73	110
	Średni personel, technicy	39	61	25
	Pracownicy adm.-biurowi	13	87	55
	Pracownicy usług	34	66	63
	Robotnicy wykwalifikowani	27	73	102
	Robotnicy niewykwalifik.	20	80	42
	Rolnicy		100	51
	Pracujący na własny rach.	18	82	43
	Emeryci		100	1
	Renciści		100	1
	Uczniowie i studenci	50	50	2
Gospodynie domowe i inni	100		2	
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	18	82	114
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	24	76	77
	sekt. prywat. poza rolnict.	30	70	248
	prywatnym gosp. rolnym	2	98	57
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	8	92	35
	501–750	33	67	50
	751–1000	24	76	75
	1001–1500	34	66	77
	Powyżej 1500 zł	21	79	126
Ocena własnych war. mater.	Złe	23	77	38
	Średnie	23	77	187
	Dobre	23	77	271
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	38	62	21
	Raz w tygodniu	19	81	211
	1–2 razy w miesiącu	27	73	72
	Kilka razy w roku	20	80	136
	W ogóle nie uczestniczy	32	68	56
Poglądy polityczne	Lewica	31	69	69
	Centrum	19	81	182
	Prawica	26	74	131
	Trudno powiedzieć	20	80	115
Główna forma zatrudnienia	Własna działalność gospodarcza	20	80	61
	Własne gospodarstwo rolne		100	53
	Umowa o pracę na czas nieokreślony	15	85	248
	Umowa o pracę na czas określony	46	54	87
	Umowa cywilnoprawna (umowa zlecenie lub umowa o dzieło)	53	47	31
	Praca bez umowy (stała lub dorywcza)	44	56	14

Tabela 4

		Czy aktualnie zamierza Pan(i) zmienić swoją główną pracę?					Liczba osób
		Tak, najszybciej jak to będzie możliwe	Tak, ale nie w najbliższym czasie	Raczej nie	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		4	9	16	70	1	497
Płeć	Mężczyźni	3	8	18	69	2	278
	Kobiety	5	9	14	71	0	219
Wiek	18–24 lata	11	15	14	60		37
	25–34	5	18	17	58	2	144
	35–44	6	6	20	67	1	133
	45–54	1	4	15	79	1	123
	55–64			9	90	1	54
	65 lat i więcej				100		6
Miejsce zamieszkania	Wieś	3	6	15	74	1	202
	Miasto do 19 999	2	6	19	73		57
	20 000 – 99 999	2	9	17	72		73
	100 000 – 499 999	4	12	19	64	1	109
	500 000 i więcej mieszk.	13	16	8	60	4	58
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	9	6	27	59		29
	Zasadnicze zawodowe	1	7	15	76	1	135
	Średnie	5	8	18	68	1	152
	Wyższe	5	12	14	68	1	182
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	5	13	13	69		110
	Średni personel, technicy	4	6	31	59		25
	Pracownicy adm.-biurowi		13	13	74		55
	Pracownicy usług	5	8	15	70	3	63
	Robotnicy wykwalifikowani	5	8	22	64	1	102
	Robotnicy niewykwalifik.	10	12	20	58		42
	Rolnicy			13	85	2	51
	Pracujący na własny rach.	3	7	8	77	5	43
	Emeryci				100		1
	Renciści				100		1
	Uczniowie i studenci			50	50		2
	Gospodynie domowe i inni				100		2
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	3	6	13	78	
spółce właścicieli prywatnych i państwa		3	13	28	57		77
sekt. pryw. poza rolnict.		6	11	15	67	2	248
prywatnym gosp. rolnym				13	83	4	57
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	7		18	71	3	35
	501–750	7	7	25	61		50
	751–1000	6	7	18	68		75
	1001–1500	3	12	22	63	1	77
	Powyżej 1500 zł	4	10	7	77	2	126
Ocena własnych war. mater.	Złe	20	11	7	60	2	39
	Średnie	3	10	20	66	2	187
	Dobre	2	8	15	74	0	271
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	6	9	27	59		21
	Raz w tygodniu	2	8	16	72	3	211
	1–2 razy w miesiącu	5	7	15	73		72
	Kilka razy w roku	5	11	14	70	1	137
	W ogóle nie uczestniczy	9	10	19	62		56
Poglądy polityczne	Lewica	4	3	20	73		69
	Centrum	5	10	17	67	2	182
	Prawica	3	12	13	72	1	131
	Trudno powiedzieć	3	8	16	71	2	115
Główna forma zatrudnienia	Własna działalność gospodarcza	2	5	8	83	2	61
	Własne gospodarstwo rolne			13	85	2	53
	Umowa o pracę na czas nieokreślony	3	9	15	72	1	248
	Umowa o pracę na czas określony	9	14	29	48		87
	Umowa cywilnoprawna (umowa zlecenie lub umowa o dzieło)	8	11	13	62	6	32
	Praca bez umowy (stała lub dorywcza)	17	23	5	55		14

Tabela 5

		Czy, ogólnie rzecz biorąc, jest Pan(i) zadowolony(a) ze swojej pracy czy też nie?			Liczba osób
		Tak	Ani tak, ani nie	Nie	
		%	%	%	
Ogółem		73	20	7	497
Płeć	Mężczyźni	70	22	8	278
	Kobiety	75	18	7	219
Wiek	18–24 lata	89	6	2	37
	25–34	70	25	5	144
	35–44	73	17	10	133
	45–54	71	21	8	123
	55–64	68	21	10	54
	65 lat i więcej	75	25		6
Miejsce zamieszkania	Wieś	70	20	10	202
	Miasto do 19 999	73	17	9	57
	20 000 – 99 999	78	18	4	73
	100 000 – 499 999	69	26	5	109
	500 000 i więcej mieszk.	78	15	7	58
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	48	44	8	29
	Zasadnicze zawodowe	70	20	10	135
	Średnie	72	22	6	152
	Wyższe	78	15	7	182
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	82	14	4	110
	Średni personel, technicy	75	17	9	25
	Pracownicy adm.-biurowi	73	20	5	55
	Pracownicy usług	72	22	6	63
	Robotnicy wykwalifikowani	69	25	6	102
	Robotnicy niewykwalifik.	64	27	9	42
	Rolnicy	53	26	21	51
	Pracujący na własny rach.	81	10	9	43
	Emeryci	100			1
	Renciści		100		1
	Uczniowie i studenci	100			2
Gospodynie domowe i inni	100			2	
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	78	17	5	114
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	64	28	8	77
	sekt. pryw. poza rolnict.	77	18	5	248
	prywatnym gosp. rolnym	53	26	20	57
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	69	11	20	35
	501–750	64	29	7	50
	751–1000	71	20	9	75
	1001–1500	75	21	5	77
	Powyżej 1500 zł	79	15	5	126
Ocena własnych war. mater.	Złe	41	32	27	39
	Średnie	64	28	7	187
	Dobre	82	13	5	271
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	77	12	11	21
	Raz w tygodniu	72	22	6	211
	1–2 razy w miesiącu	74	25	1	72
	Kilka razy w roku	70	19	11	137
	W ogóle nie uczestniczy	76	14	10	56
Poglądy polityczne	Lewica	82	15	3	69
	Centrum	72	21	8	182
	Prawica	72	24	4	131
	Trudno powiedzieć	68	18	13	115
Główna forma zatrudnienia	Własna działalność gospodarcza	77	17	6	61
	Własne gospodarstwo rolne	55	25	20	53
	Umowa o pracę na czas nieokreślony	76	18	5	248
	Umowa o pracę na czas określony	70	21	8	87
	Umowa cywilnoprawna (umowa zlecenie lub umowa o dzieło)	75	15	10	32
	Praca bez umowy (stała lub dorywcza)	52	48		14

Tabela 6

		Czy znalezienie innej pracy, dającej podobne dochody, byłoby dla Pana(i) łatwe czy trudne?			Liczba osób
		Łatwe	Trudne	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		25	72	3	495
Płeć	Mężczyźni	28	70	3	276
	Kobiety	22	74	4	218
Wiek	18–24 lata	40	60		37
	25–34	31	68	1	143
	35–44	25	68	7	133
	45–54	16	80	4	121
	55–64	20	78	2	54
	65 lat i więcej	18	73	9	6
Miejsce zamieszkania	Wieś	19	78	4	202
	Miasto do 19 999	27	72	2	57
	20 000 – 99 999	19	75	6	73
	100 000 – 499 999	27	70	3	108
	500 000 i więcej mieszk.	52	48		56
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	24	72	4	29
	Zasadnicze zawodowe	24	73	3	135
	Średnie	21	76	3	151
	Wyższe	30	67	3	180
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	34	64	2	108
	Średni personel, technicy	25	75		25
	Pracownicy adm.-biurowi	12	81	7	55
	Pracownicy usług	38	60	2	62
	Robotnicy wykwalifikowani	25	73	2	102
	Robotnicy niewykwalifik.	16	81	3	42
	Rolnicy	17	81	2	51
	Pracujący na własny rach.	18	71	11	43
	Emeryci		100		1
	Renciści		100		1
	Uczniowie i studenci	100			2
Pracuje w:	Gospodynie domowe i inni		100		2
	inst. państw., publicznej	19	79	2	114
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	27	71	1	77
	sekt. pryw. poza rolnict.	29	67	4	246
	prywatnym gosp. rolnym	19	77	4	57
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	22	75	3	35
	501–750	24	76		50
	751–1000	23	77		75
	1001–1500	27	70	3	77
	Powyżej 1500 zł	30	67	3	124
Ocena własnych war. mater.	Złe	18	79	3	39
	Średnie	24	72	4	187
	Dobre	27	70	3	268
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	28	52	20	21
	Raz w tygodniu	21	77	2	210
	1–2 razy w miesiącu	21	78	1	72
	Kilka razy w roku	31	65	4	135
	W ogóle nie uczestniczy	33	65	2	56
Poglądy polityczne	Lewica	27	68	4	69
	Centrum	21	78	2	180
	Prawica	30	66	3	131
	Trudno powiedzieć	25	70	5	114
Główna forma zatrudnienia	Własna działalność gospodarcza	17	77	6	58
	Własne gospodarstwo rolne	19	77	4	53
	Umowa o pracę na czas nieokreślony	24	73	3	248
	Umowa o pracę na czas określony	33	65	2	87
	Umowa cywilnoprawna (umowa zlecenie lub umowa o dzieło)	37	61	2	32
	Praca bez umowy (stała lub dorywcza)	26	74		14